

Söndagen efter pingst
HELIGA TREFALDIGHETS DAG

ÅRGÅNG A

Första läsningen: **2 Mos 34:4b-6, 8-9** (Herren är en barmhärtig och nådig Gud)

Mose ville så gärna se Guds härlighet och skönhet. Det får han här. Med sig bär han de stentavlor med tio Guds Gud som han precis huggit ut. Herrens ord om sin barmhärtighet upplyser och förklarar dem: Jesus är det Ord, det Ljus, som fullkomnar lagen. Så blir lagens mening inristad i våra hjärtan (jfr Hebr 8:10). Det sker genom Andens utgjutande (jfr Apg 2:16f). Jesus gör oss till det Mose bad om: Guds egendom (v.9).

Andra läsningen: **2 Kor 13:11-13** (Nåd från vår Herre Jesus Kristus, kärlek från Gud och gemenskap från den helige Anden)

Paulus dramatiska brev till korinthiserna avslutas här med ord vi känner från mässans inledning. Meningens struktur, liksom vår trosbekännelse, är trinitarisk: en hyllning till Guds heliga Treenighet. Fadern älskar oss, Sonen dog för oss, Anden lever i oss (jfr Rom 5:5-8; 8:14-17). Tron gör oss till kyrka – Guds familj.

Evangelium: **Joh 3:16-18** (Gud sände sin son till världen för att världen skulle räddas genom honom)

Guds heliga Treenighet uppenbaras genom att Fadern lät Sonen bli människa och genom hans undergång på korset tog bort det berg av skuld som hindrade oss från att ha levande gudsgemenskap, d.v.s. leva uppfyllda av helig Ande. Vill du veta hur Gud älskar oss? Jesus skänker sig helt och hållet. Gud ger allt. Här förbereder han själv Nikodemos på hur det blir: man ska få se Messias förvridna kropp, ett vanställt, blekt lik. Jesus tar döden på sig för att sona vår ondska. Skriftens ord uppfylls: ”Vi trodde att han blev straffad, slagen av Gud, förnedrad. Men nej: han blev pinad för våra brott, sargad för våra synder, han tuktades för att vi skulle helas, hans sår gav oss bot” (Jes 53:4-5). På korset hängde den som gav allt för att vi som känner oss långt från Gud skulle få gemenskap med Gud igen. Man gjorde slut på Messias, men de som kände honom visste hur han tänkte: hans död var menad som en gåva, som ren förlåtelse.

Så – genom Jesu korsoffer – älskade Gud världen, vill dagens läsning säga. Den lärde Nikodemos svarar inte på det här, han försvinner ut i natten utan följdfrågor. Ännu är Jesus inte korsfäst, men när det har skett, bär han tillsammans med sin vän Josef från Arimataia (Joh 19:38-42) Jesu kropp med stor vördnad in i graven, kanske troende, kanske tvivlande, men i alla fall full av sympati för den helige mannen.

När vi firar Guds heliga Trefaldighet riktar vi blicken mot den outgrundliga kärleken bakom korset. Den raderade alla våra synder och bjöd in oss till sitt liv, Den helige Andes glädje, broderskap med Sonen och tacksam hängivenhet mot Fadern. Att själv vilja förlåta, inkludera och göra bot är det enda livet som rätt motsvarar denna tro.

MÅNDAGEN I TIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 1:1-7** (*Gud tröstar oss så att vi kan trösta dem som har det svårt*)

Vi läser nu i två veckor ur Andra Korinthierbrevet. Paulus hade låtit sin medhjälpare Titus visitera den förvirrade kyrkan i Korinth. Nu hör han goda nyheter och är lättad. Ordet ”tröst” upprepas hela nio (!) gånger här i brevets inledning.

Evangelium: **Matt 5:1-12** (*Saliga de som är fattiga i anden*)

Från och med i dag och till början av september läser vi i ur Matteus evangelium. Här börjar *Bergspredikan* (kap. 5-7; jfr Luk 6:17 ff). Tema är *den nya livsstilen* som Jesus inbjuder till: att vi älskar Gud och håller hans bud av *hela* vårt hjärta (5 Mos 6:4-9). Vi får här de inledande *saligprisningarna* (se även *Katolska kyrkans katekes*, nr 1716-1729; jfr 544; 2546; 2518f; 2305-2306). Berget som plattform får Jesus att likna laggivaren *Mose på Sinai*. Vi får nu *Kristi lag* (1 Kor 9:21; Gal 6:2). Berget är även ett pedagogiskt drag: Jesus gör sig av med de halvhjärtade. Bara de intresserade tar sig dit (liksom till *kyrkan* i dag).

Vad är en ”saligprisning”? En gratulation, ett lyckligt konstaterande av hur välsignad någon är (jfr Ps 1:1). V. 3 i *Lukas* version (Luk 6:20) visar att Jesus avser verklig fattigdom. Han menar här *de frivilligt fattiga* som av solidaritet och för att fria sig från habegär avstår från ägodelar (Luk 14:33; Matt 13:22; 19:29). Uttrycket ”i anden” syftar på den medvetna sidan av detta val: trygg och viss om Faderns omsorg vill man vara ”liten” och lägga bort skryt och jordisk ”storhet” (Ps 37; 131; 1 Joh 2:15-17). Saliga är även de som *sörjer* (v. 4), nämligen över gudsfolkets förfall (inklusive sina egna synder). *De ödmjuka* (v. 5) är de som avstår från våld, från fanatism, från att brusa upp (jfr 1 Kor 13:4-7; Ords 15:18). V. 6 avser längtan efter Guds rike, där vi alla har mat på bordet (”tillkomme ditt rike”; jfr Luk 6:21, 25), men även efter ett heligt liv (jfr Matt 5:48; Amos 8:11). V. 7 handlar om aktiv medkänsla. ”Renhjärtade” (v. 8) är de uppriktiga, de som inte hycklar med sin tro (Ps 15; 24:4). Liksom Mose vill de bara en sak: *få se Gud* (2 Mos 33:18). Fredsstiftarna (v. 9) är som änglar (= ”gudssöner”), de bär friden från Gud (Luk 2:14). De betalar ofta ett högt pris för det, liksom Jesus som kallas *vår fred* i Ef 2:14 (jfr Kol 1:20). V. 10-11 talar direkt till åhörarna. De förtalas kanske just nu, men borde jubla med tanke på belöningen.

Vet ni detta är ni saliga om ni också handlar så (Joh 13:17).

TISDAGEN I TIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 1:18-22** (*Jesus var inte både ja och nej, i honom finns bara ett ja*)

Vissa gjorde narr av Paulus i Korinth för att han sagt han skulle komma men inte kom. Men lika litet som Kristus är både ja och nej, så är hans apostel det. Det var för att skona dem som han avvaktade (2 Kor 1:23).

Evangelium: **Matt 5:13-16** (*Ni är världens ljus*)

Jesus har stora förväntningar på sina lärjungar. Vi har ett ansvar för världen. Våra handlingar skulle vara som ljuspunkter i natten – ljus som utgår från Gud (v. 16; jfr Joh 8:12; Jes 49:6; 60:1-3). Men vi sätter ljuset under en hink (v. 15) när vi skäms för att bekänna att vi tillhör Kristus (jfr Matt 10:32-33). De demonstrativt goda gärningarna som nämns här står i en viss spänning till förmaningarna om diskretion i Matt 6:1-8, 16-18. Livet är en delikat balansgång mellan viljan att visa på det goda och risken att bli självgod – håll tungan rätt i mun! *Salt* (v. 13) skyddar (konserverar) kött mot förruttnelse. Så ska *trons skatter* genom oss bevaras (konserveras) åt kommande generationer och inte förändras och fördärvas av heresier. Matteus skriver på grekiska – det sägs att dubbeluttrycket ”jordens salt och världens ljus” klingar vackert om man översätter det tillbaka till Jesu talspråk, arameiska. Så anar vi Jesu poesi och Matteus ”urtext” bakom versen. Salt ger i övrigt också *smak* – utan salt är maten tråkig och trist, som en halvhjärtad måltid framsatt åt en oönskad gäst. Att vi förlorar vår sälta (v. 13) betyder att man inte längre ser skillnad mellan oss och den sekulära omgivningen. Vi tillför inget, ingen berörs av vår predikan, vår barnpedagogik blir trist, liturgin en udda teater, religionen luktar unket, den står där utan skäl för sig och kyrkor rivs (= *kastas bort och trampas av människorna*, v.13). *Staden på berget* i v. 14 fick nog fromma judar att tänka på tempelberget i Jerusalem. Jesu sällskap ska vara precis så och byggt på klippan som är den bekännande Petrus (Matt 16:18). En sådan stad är också svår att inta. Vår tro ska vara befäst med genomtänkta argument.

Om nu ljuset inom dig är mörker, hur djupt blir då inte mörkret (Matt 6:23).

ONSDAGEN I TIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 3:4-11** (*Jag har fått förmågan att vara tjänare åt ett nytt förbund*)

Paulus svarar kritikerna säker på sin sak. De ville antagligen re-judaisera hans lärjungar (jfr 2 Kor kap. 10; 11:13, 22f; jfr även Galaterbrevet). Paulus tjänst överträffar Moses! Moses ansikte strålade när han talat med Gud och fått lagen (jfr 2 Mos 34:28-35) men bara för en tid. Andens härlighet brinner däremot i oss utan att slockna. Denna läsning är som en kommentar till Rom 7:6 f (jfr även Rom 2:29).

Evangelium: **Matt 5:17-19** (*Jag har inte kommit för att upphäva utanför att uppfylla*)

Stod dessa ord om den mosaiska lagens orubbliga giltighet inte i våra biblar utan hittades i modern tid på antika pergament i en arkeologisk utgrävning skulle många teologer få huvudverk: ”Motsäger inte detta Paulus ord om Kristus som *slutet på lagen* (Rom 10:4; jfr Gal 2:15ff och Rom 3:21-28)?” Absolut inte. Hör Paulus ord i Rom 3:31: *Upphäver vi då lagen genom tron? Inte alls! Vi befäster lagen* (jfr Rom 7:12; 10:4). Jesus och hans kärleksbud uppfyller allt vad det gamla förbundets lag *avsåg* och *förutsåg*. Vi i det nya förbundet ska förverkliga budens *andemening* (barmhärtighet och tillit till Gud) och göra det in i minsta detalj. Först då kommer lagen till sin rätt. Så överträffar Jesus Mose, och vi fariseerna och de skriftlärda (se evangeliet i morgon). V. 19: att hålla buden och att få andra att göra så syftar på kyrkans *lärare*. De ska både lära ut och själva leva som de lär, annars ska de dömas hårt (jfr Jak 3:1). Det ”allra minsta” budet (v. 19) var förmodligen 5 Mos 22:6-7 (om att skona en ruvande fågelmamma i sitt fågelbo).

Vad jag älskar din lag! Jag begrundar den dagen lång (Ps 119:97).

TORSDAGEN I TIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 3:15 – 4:1, 3-6** (*Jag förkunnar inte mig själv utan Jesus Kristus*)

Djävulen sprider mörker, man ser inte att Jesus är Guds Son. Men när vi tror på Jesus tänds ett inre påskljus: Gud som skapade ljuset i universums början gör det nu i oss alla (jfr v. 18): från den korsfäste Messias ansikte utgår detta trons ljus (jfr Joh 14:9).

Evangelium: **Matt 5:20-26** (*Den som blir vred på sin broder undgår inte sin dom*)

Vad är den mosaiska lagens andemening (läsningen i går)? Att vara rättfärdig inför Gud var också de skriftlärda och fariseernas uppriktiga önskan, de gjorde det till en både allvarlig och krävande uppgift. Jesus kräver inte *mer* än de, utan något helt annat. Fram tills v. 46 får vi nu sex motsatspar (antiteser) som ska visa skillnaden mellan den ”gamla” och den ”nya” rättfärdigheten. Med oerhörd personlig auktoritet (”**jag** säger er...”) uppmanar Jesus till *radikal lydnad* för *toran*, för lagen, i detta fall femte Guds bud (v.21; 2 Mos 20:13; 3 Mos 24:17). Jesu förmaning om att släppa de onda orden och rättshaveriet (jfr Syr 27:30; 28:3, 7) vill säga: ”Guds försoning med världen är omedelbart nära, det passar sig inte nu att ge efter för vredens impulser. Nej, sök genast förlikning med din nästa – det kvittar väl vem av er som har rätt? Vill ni stå där och gnälla när Gud generöst efterskänker allas skuld? Föraktar ni hans godhet? Då stannar ni kvar ute i mörkret!” I v. 22 tänks på *helvetet* som är evigt, medan det tidsbegränsade fängelset som nämns i v. 25-26 passar bättre på *skärselden* (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1030-1032). Att styra sin tunga är svårt (jfr Jak 1:26; 3:1-11), men dock viktigare än alla offer. *Fridshälsningen* i mässan är inte någon sorts artig gest utan en allvarlig förpliktelse: ”jag går inte fram till kommunionen utan att i alla fall *visa viljan* att försonas”. Observera att vreda ord inte

alltid är fel. De kan användas i sanningens tjänst, som protest och för att omvända någon (som Jesus själv i t.ex. Matt 23:17).

Jesu ord om att gå till templet med sin offergåva förutsätter att templet ännu finns. Det är en intressant detalj. Templet förstördes som bekant år 70. Traditionen är alltså äldre än så och texten går tillbaka på de första vittnena.

Herren sade till Kain: ”Varför är du vred, och varför sänker du blicken?” (1 Mos 4:6)

FREDAGEN I TIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 4:7-15** (*Han som uppväckt herren Jesus skall också uppväcka mig*)

Paulus förhånades av sina motståndare för att han var svag och orsakade problem överallt dit han kom. Men han vet att hans apostoliska lidanden finns till för att **synliggöra Messias, den korsfäste** (jfr 1 Kor 4:9-13; 2 Kor 6:4-5; 11:23-29; 12:10).

Evangelium: **Matt 5:27-32** (*Den som ser på en kvinna med åtrå har redan brutit hennes äktenskap*)

Risken att hamna i helvetet upprepas här. Katolska kyrkan är tydlig i sitt fördömande av pornografi (*Katolska kyrkans katekes*, nr 2354). Här står människans värdighet på spel, rätten att inte förnedras till objekt för andras lystna blickar (= att se *med åtrå*, v. 28). Alla har plikt att inte bidra till den gigantiska industri som organiserar detta utan bekämpa den kompromisslöst. Otukten kränker ditt höga värde som boning åt Guds Ande (1 Kor 6:18-20). Den börjar inte vid själva handlingen utan redan i hjärtat: man inte undviker sajter, bilder, filmer, kläder, kontakter och tvetydigheter fast man vet att de är frestelser. Det är som när alkoholisten gör sig av med all alkohol i huset utom i källaren. ”Ögat” och ”handen” som ska kastas bort (v. 29-30) står för *närmaste tillfälle* som förleder *till synd*. Mannens och kvinnans förbund är från Skaparens sida menat att hålla hela livet (Matt 19:4f). Jesus och Paulus avvisar skilsmässor rakt av och utan undantag (jfr Mark 10:9f; Luk 16:18; 1 Kor 7:10-11; se dock det s.k. paulinska privilegiet i 1 Kor 7:15) och så gör katolska kyrkan i dag. Därför kan Matteus ”undantag” med otukt (v. 32; även Matt 19:9 – om det nu ska tolkas som otrohet) maximalt tolkas som separation, inte full skilsmässa. Kyrkans domstol kan avgöra om ett äktenskap som kraschat varit *ogiltigt* från början (av olika skäl, se *Katolska kyrkans katekes*, nr 1629, jfr även 1614–1616; 1626; 1628). Då är parterna fria att gifta om sig – en stor lättnad för många.

Förslag till fredagsoffer: Be en rosenkrans för kyskhet och respekt mellan könen.

LÖRDAGEN I TIONDE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Kor 5:14-21** (*Gud gjorde Jesus till ett med synden för vår skull*)

Efter Messias död för oss är världen inte längre densamma: Gud har dömt synden och världen på korset och erbjuder nu försoning åt alla. En förunderlig byteshandel har ägt rum: Jesus, fri från all synd, satte sig i elektriska stolen, platsen för dem som ska drabbas av *vreden*, döden. Den platsen är nu upptagen. Vi är fria. Paulus – den dödsdömdes utsände – står framför oss och ber oss (!) motta denna nyhet (v.20).

Evangelium: **Matt 5:33-37** (*Ni skall inte svära någon ed alls*)

Liksom Paulus har kyrkan förstått Jesu ord så att det inte motsätter sig edgång när den avläggs av ett allvarligt och rimligt skäl inför domstol. Så står det ordagrant i *Katolska kyrkans katekes*, nr 2154 (läs hela sammanhanget, nr 2150-2155). Att säga ”Jag svär vid Gud” är dock en farlig sak. Gud görs till garant för att något är sant. Är det inte sant gör man Gud till lögnare tillsammans med sig själv, en fruktansvärd kränkning av den som är *sanningen själv*. Själva det faktum att man måste svära för att bli trodd förutsätter en värld där lögnen anses vara normalfallet. Det är ett ruttet tillstånd, ovärdigt en kristen. För honom eller henne ska sanningen, inte lögnen, vara den självklara utgångspunkten. Alltså bör man inte alls svära eder (jfr Syr 23:9-11; Jak 5:12). Att svära vid heliga ting (v. 34-36) eller sitt huvud (d.v.s. liv) vore absurt: allt det du svär vid tillhör Gud. Du har inget du kan sätta ”i pant” för det du säger annat än ditt enkla ja eller nej. Gud själv är bara ett JA (2 Kor 1:17-19). Paulus tog ibland Gud till vittne för det han sa (2 Kor 1:23; Gal 1:20). Det visar att Jesu förbud mot eder inte måste följas slaviskt. Poängen är att vara pålitlig, tydlig och rak. En Kristi lärjunge ska man kunna lita på.

Du skall inte vittna falskt mot din nästa (2 Mos 20:16).
